

SETEV OZIMNIH ŽIT

Slabim ekonomskim rezultatom v letošnjem letu so pridelovalcem pšenice prispevale letošnje vremenske razmere pred žetvijo in v času žetve, ki so botrovale nizki kvaliteti krušne pšenice, ter prenizke odkupne cene krušnih in krmnih žit. Ob slabih ekonomskih rezultatih bomo pridelovalci morali tehtno razmisliti o izbiri namena pridelave pšenice in katero sorto pšenice izbrati za jesensko setev.

Pripravo tal za setev ozimnih žit opravimo v optimalnem času, ko tla niso ne presuha ne premokra, da ne poslabšamo strukture tal. Pri osnovni obdelavi tal prevladuje oranje, povečujeta se sistem minimalne, reducirane obdelave v enem ali dveh prehodih, predvsem po pravilu krompirja in delno tudi po pravilu koruze.

Osnovno oranje opravimo vsaj teden dni pred načrtovano setvijo, da se zemlja primerno sesede. V primeru uporabe organskih gnojil, hlevskega gnoja oz. gnojevke, te raztrosimo neposredno pred oranjem. Globina oranja je odvisna od pred posevka, vrste tal ter praviloma znaša od 18 do 25 cm. Po opravljenem oranju sledi osnovno gnojenje z mineralnimi gnojili in pred setvena obdelava tal. Gnojimo na podlagi predhodno opravljene analize tal in gnojilnega načrta.

Čas setve ozimnih žit je zelo pomemben, saj neposredno vpliva na prezimitev rastlin in velikost pridelka, ki ga je zaradi nepredvidljivih vremenskih razmer težko natančno določiti. Nanj vplivajo tudi posamezna pridelovalna območja in tipi tal.

V letih, ko so oktobra temperature visoke dajejo tudi poznejše setve v tretji dekadi oktobra, visoke pridelke. Drugače je v hladnih jesenih, takrat moramo setev opraviti nekoliko prej, kot je to v povprečnem letu, ko je optimalni čas za setev ječmena v prvi dekadi, pšenice pa v drugi dekadi oktobra. Rž in tritikalo sejemo praviloma teden do dva, ozimni ječmen pa vsaj teden dni prej kot ozimno pšenico.

Setvena norma je odvisna od absolutne mase, kalivosti, čistoče semena, ter sposobnosti razraščanja posamezne sorte. Potrebno količino semena izračunamo na podlagi navedene formule.

$$\text{Količina semena na ha} = \frac{\text{absolutna masa semena v g} \times \text{priporočeno število zrn na m}^2 \times \text{faktor izgub}}{\% \text{ kalivosti} \times \% \text{ čistoče} \times 100}$$

Faktor izgub je običajno med 10 in 15 % nastane pa zaradi slabih pogojev kalitve, slabe setve in poznih setev. Če pričakujemo da bo zaradi pozne setve ali slabo pripravljene njive propadlo 15 % kalivega zrnja, je v tem primeru faktor izgub = 1,0 + 0,15 = 1,15.

V spodnjih tabelah so našteje nekatere sorte ozimnih žit, ki jih na našem trgu ponujajo posamezne semenarske hiše oziroma njihovi zastopniki s kratkim opisom posameznih lastnosti.

OZIMNA PŠENICA

Ime sorte	Tip klasa	Kakovostni razred	Poraba semena		Zrelost	Posebnosti sorte
			št. kaljivih zrn/m ²	kg/ha		
RENAN	resnica	premium	350 - 400	180 - 200	zgodnja	Za intenzivno rabo, izboljševalka
ALIXAN	golica	krušna	300 - 400	130 - 180	zgodnja	Nizka sorta odporna na poleganje, tudi za sušna območja
XENOS	golica	krušna	360 - 380	160 - 220	zgodnja	Presevna pšenica za setev v jeseni in spomladi, za poznejše setve
GUARNI	golica	B - C	350 - 400	200 - 250	srednje zgodnja	Za sušna območja, za lažja tla
ŽITARKA	golica	A - B	650 - 700	300 - 350	srednje zgodnja	Večja potreba po dušiku, za lažja tla
BASTIDE	golica	B - C	350 - 400	200 - 250	srednje zgodnja	Dobri pridelki, za lažja tla

ISENGRAIN	resnica	B	300 - 350	180 - 220	srednje zgodnja	Tolerantna na bolezni, za lažja tla
SOISSONS	resnica	A - B	300 - 350	180 - 220	srednje zgodnja	Za lažja tla
LUDWIG	golica	premium	350 - 400	200 - 220	srednje zgodnja	Za intenzivno pridelavo
PROFIT	golica	krušna	400 - 450	200 - 250	srednje zgodnja	Višja sorta, ki zahteva nižje odmerke dušika, za srednje težka in težka tla
SANA	golica	B	600	250 - 290	srednje zgodnja	Krušna pšenica
MIHELCA	resnica	B - A	600 - 700	250 - 270	Srednje zgodnja	Krušna pšenica
BC NINA	golica	B	650 - 700	270 - 300	srednje zgodnja	Krušna pšenica z dobrimi pridelki
TINA	golica	B	650 - 700	270 - 300	srednje zgodnja	Krušna pšenica z dobrimi pridelki
SW KADRILJ	golica	B - A	350 - 500	200 - 300	srednje zgodnja	Spada med presevalne fakultativne sorte in je primerna za setev zelo pozno jeseni ali zelo zgodaj spomladi. Srednje visoka primerna za lažja tla.
BC ZDENKA	golica	B - A	600 - 650	240 - 260	srednje pozna	Krušna pšenica, izboljševalka
AUGUSTUS	golica	B - A	300 - 400	190 - 230	srednje pozna	Za poznejše termine setve, za težja tla
SOISSANA	resnica	A - B	300 - 350	180 - 210	srednje pozna	Za težja tla z dobrimi pridelki
ANTONIUS	resnica	A	350 - 400	180 - 210	srednje pozna	Za težja tla, izboljševalka
PEGASSOS	golica	krušna	330 - 360	180 - 200	srednje pozna	Za pozne setve (tudi po 1 novembru)
GRANDIOS	golica	krmna	330 - 360	170 - 190		Za živinorejske kmetije za srednje in težka tla, nizke rasti
ROSARIO	golica	C - B	350 - 400	200 - 210	srednje pozna	Dober pridelek namenjena za težja tla
WINNETOU	golica	krmna	300 - 360	160 - 190	pozna	Za živinorejske kmetije, za vse tipe tal, z visokimi pridelki, dobro prenaša poznejše setve
ELEMENT	resnica	premium	330 - 400	160 - 200	zgodnja	Za vse tipe tal, visoka rastlina odporna na poleganje
KERUBINO	golica	krušna	330 - 380	160 - 210	srednje zgodnja	Srednje nizka rastlina, kakovosti A - B, za vse tipe tal
SATURNUS	resnica	A	300 - 400	190 - 230	srednje pozna	Visoka rastlina z dobro vsebnostjo kakovostnih beljakovin

OZIMNI JEČMEN

Ime sorte	Tip klasa	Poraba semena		Zrelost	Posebnosti sorte
		št. kaljivih zrn/m ²	kg/ha		
<i>BOREALE</i>	dvoredni	300 - 350	150 - 190	zgodnji	Za vsa pridelovalna območja, za tla oskrbljena z vodo, odporen na poleganje in snežno plesen
VICKY	dvoredni	330 - 360	170 - 220	srednje zgodnji	Toleranten na rumenenje

REX	dvoredni	450 - 500	200 - 250	srednje zgodnji	Za vsa pridelovalna območja
BINGO	dvoredni	400 - 450	200 - 230	Srednje zgodnji	Za vsa pridelovalna območja
VIRGO	dvoredni	350 - 400	180 - 220	srednje pozna	Visok pridelek, ni za prezgodnje setve, primeren za vsa pridelovalna območja
AKROPOLIS	večvrstni	350 - 370	160 - 180	srednje pozna	Za vsa pridelovalna področja, tudi za manj ugodne lege, dobro prezimi
VALENCIA	dvoredni	300 - 350	170 - 220	Srednje pozna	Kakovostno zrnje
AMOROSA	večvrstni	300 - 350	140 - 170	srednje pozna	Za doseganje visokih pridelkov
BC FAVORIT	večvrstni	500 - 550	210 - 250	srednje pozna	Odporen na nizke temperature in sušo
MARCOREL	večvrstni	300 - 350	140 - 170	srednje pozna	Za doseganje visokih pridelkov
BC AGRAM	dvoredni	450 - 500	180 - 210	Pozna	Odporna sorta na nizke temperature
BOREALE	dvoredni	300 - 350	150 - 190	srednje pozna	Stabilen v pridelku, odporen na poleganje in snežno plesen, za tla dobro preskrbljena z vodo
ESTEREL	večvrstni	300 - 350	170 - 220	zgodnji	Nižja sorta
HENNELORE	dvoredni	300 - 350	170 - 220	srednje pozen	Za težja tla, tolerantna na bolezni, visoki pridelki

OZIMNA TRITIKALA

Ime sorte	Poraba semena		Zrelost
	št. kaljivih zrn/m ²	kg/ha	
BC GORAN		180 - 220	Srednje rana
GRENADO		170 - 190	Srednje pozna, nizka sorta

OZIMNA RŽ

Ime sorte	Poraba semena		Zrelost
	št. kaljivih zrn/m ²	kg/ha	
NIKITA		140 - 160	Srednje zgodnja
DANKOWSKIE DIAMENT		140 - 160	Srednje zgodnja
CONDUCT	300 - 380	140 - 190	Srednje zgodnja
VISELLO	220 - 290	70 - 100	Srednje pozna

OZIMNI OVES

Ime sorte	Poraba semena		Zrelost
	št. kaljivih zrn/m ²	kg/ha	
WILAND	280 - 350	100 - 130	Zgodnja

OZIMNA ŽITA NAMENJENA ZA BIOLOŠKO IN EKOLOŠKO PRIDELOVANJE

Ime sorte	Vrsta	Poraba semena v kg/ha
OSTRO	ozimna pira	200 - 220

September 2009

Kmetijska svetovalna služba
O R M O Ž
Ivan Puklavec